

A NEGYVENNYOLCAS MAGYARORSZÁG

(I. sz.) A Népszava karácsonyi számban a mai Magyarország rövid szociográfiáját veteltük papírra. Most, első demokratikus forradalmunk századik fordulójára, ugyanazt más síkon kíséreljük meg: az akkori Magyarország képét kívánjuk felidézni. Távol áll tőlünk, hogy történelmekönyveket akarjunk helyettesíteni, korrigálni avagy, hogy forradalmunk vezéralakjait felvonulassuk és őket a megillető méltóságban részesítsük. Ezek az oldalakon ezúttal úgy kívánunk márciusi ünnepet ülni, hogy felidézünk pontonhídjával, prészázás szőlőivel, idegennyelvű civilisével, gyér iparosságával és értelmiségének keskeny, de annál jelentősebb rétegével a régi Pest-Budát. És a környéket: a homokbuckákat az Újépület körül, ahol gyermekek játszódtak és ahol három szabadságharcos idegen, Abancourt, Giron és Woraniecky 49 októberében kötélhalált halt a hazáért és szabadságért — és a távolabbi környéket, a vidéki városokat, hová a forradalom híre eljutott, a falvakat, kastélyokban lapuló, földjeiket féltő grófjaival, táblabíráival, parasztnyúzó szolgabíráival, honvédnek álló hétszázfás nemeseivel és milliós zsellér és jobbágytömegeivel együtt.

A dolog természetéből következik, hogy e vázlat mögött kitűnik majd a lényeg is. A 48-as idők ruháinak lengyeles vagy francia szabásáról kiderül, hogy a lengyel szabadságharc és a francia forradalom eszméit még a szabók is terjesztették a szimpatiáns Európában; a Tyroler-rajzolta Kossuth-bankók vagy a honvédség ezüst puskagolyói nyomán pedig a forradalom pénzügyi problémái vagy az aularkára berendezett szabadságharc nehézségei mérülnek fel az olvasó előtt. És így, talán némi csalafintasággal csillantunk meg a felületek alatt a mélységet: a honvédség szervezetét, a 48-as vármegye alapját, a szabadságharc külpolitikáját és a gazdasági okokat, melyek a magyar feudalizmusban fejlődni képtelen kapitalizmus eljöttének materiális kényszere miatt polgári forradalmat hoztak erre az országra, ahol nem voltak sem polgárok, sem forradalmárok, — Petőfit és néhány társát leszámítva. Per-

sze, nem kívánjuk állítani magunkat. A 48-as Magyarországról nem adunk más, mint hiányos, odavetett, felületes vázlatot. De több nem is volt, nem is lehetett célunk: ünnepi cikkek helyett a társadalmi valóság egy-egy kis részletét felidézni, díszlakoma helyett némi ízelítőt adni egy elmúlt nemzedék bajairól és örömeiről.

Legfeljebb egy irányban akartunk többet nyújtani. A tények keretén belül — hiszen alig volt forradalma Európának, melyet ilyen elszántan, ilyen konok történelemhamisítással igyekeztek áfesteni, mint a miénk — az egymagukban is frissítő és lázító tényeken belül, melyek a jelent összekapcsolják a múlttal és Tisza Kálmán meg Horthyék hazug és hullaszagú ál-48-a után az eleven és éltető 48-at adják, még külön hangsúlyozni igyekeztek a kérdések egy részét, melyek társadalmi átalakulásunkat a 48-as forradalommal összekötik. Igyekeztünk felemlíteni: mi valósult meg már akkoriban is a forradalom programjából és mi valósult meg most — mindenekelőtt a földreform. És mi jut megalósításra reánk — mit tanulhatunk a száz év előtti tanügyi kongresszustól, mely az iskolák államosítását követelte, avagy Medgyes Lajos erdélyi prédikátortól és költőtől, aki a dunai népek összefogásának egyik első hirdetője volt?

Ével a két céllal — hogy felidézük 48-at és utat mutassunk a magyar nép igazi, sokszor és sokáig letagadott forradalmi múltja felé — igyekeztünk erőnkhez képest 1848-at a Népszava hasábjain megünnepelni; annak a lapnak hasábjain, mely évről-évre mutatott zászlót és tört. kardot az igazi 48 mellett, függetlenül attól, hogy hány csendőre Bánfinak, hány cenzora Tiszának és hány martalóca Horthynak leselkedett reánk. Most, amikor szabadon ünnepelehetünk, mi a magyar proletárok, kik 48 hőscselvegyek vagyunk, az ő emlékezetüket is felszabadítjuk — hiszen annyira egyek vagyunk velük, hogy önmagunkat és országunkat is ünnepeleljük, ha róluk szólunk. Ma, 1948 márciusában, újjászülető gazdasági életünk egyre áldottabban melegítő napfényében és e szocializmus felé haladó ország mohón szálló, tavaszi fellegei alatt.

MOZAIK

a száz év előtti Pest-Budáról

A márciusi forradalom főbb eseményei Pest-Budán játszódtak le. Száz évvel ezelőtt a Duna két partján elterülő három város: Pest, Buda és Óbuda egymástól teljesen független, de együttes lélekszámuk már akkor is jelentős, több, mint ma Debrecennek. Az 1800-as években rohamos fejlődésnek indultak, a hivatalos adatok szerint 1720-ban 12.200 lakosa volt a három városnak, 1821-ben 78.599, 1851-ben pedig már 178.062 lelket tartottak nyilván.

— Milyen volt a száz év előtti három város? — tettük fel a kérdést dr. Bevilacqua Borsody Béla történésznek, aki a következőket mondotta:

— Buda királyi szabad város akkor a következő kerületekből állt: Vár, Krisztinaváros, Tabán, Vízváros, Országút, Újlak előváros. Pest királyi szabad város része: Belváros, környelven a "Város", József előváros, Ferenc előváros, Terézia előváros és Újváros, másrészt Leopoldváros. Óbuda királyi korona kamaraváros volt.

Az első kocsi a Lánchídon

— A Duna két partját ebben az időben két híd kötötte össze: a Széchenyi Lánchíd és a hajóhíd. A Lánchíd nem készült el teljesen, pallóit még nem rakták le, ezért nem lehetett rajta közlekedni.

Az első kocsi, amely áthaladt a Lánchídon, Kossuth Lajosé volt.

A magyar koronával menekülő Kossuthot és Bónis Sámuel kormánybiztost vitte át a kocsi Pestre. A hajóhíd a Vigadónál és a mai Várkert-kioszknál, az Árpád ucca torkolatánál kapcsolta össze a két várost. Az 1761-ben épített hajóhidat 1849 május 4-én, a vár ostromakor a Budát védő Hentzi tábornok felgyújtotta. Attól kezdve, több hónapig, ismét csak ladikon lehetett átkelni a Dunán.

Szőlő és kecskelegelő a vároldalon

— A budai várat hatalmas kőfal vette körül, az erődbe számos kapu vezetett fel, ezek közül a Bécsikapu maradványai még ma is láthatók, egy másik kapu, amely a Tabán

felé nyílt, később befalazták, helyén most egy szökőkút van, ez a kapu ma is látható, ha a Széchenyi Anfal térről megyünk felfelé a Városliget uccára. A vároldal sztratégiai szempontból nem volt beépítve.

Mindenütt szőlő és kecskelegelő terült el

még ezelőtt ötven évvel is így volt. A Tabánban fel, egészen a Gellérthegy gerincéig, a Sashegy, Kis-Gellérthegy és Svábhegy csúcsáig szőlőskertek voltak. A Lánchíd budai hídfőjénél, az egykori iparügyi minisztérium helyén nevezetesen épület, a vízfelnyomó állott.

A Rózsadombon is mindenfelé szőlők terültek el

itt szüretelték az európaszerű híres budai szőlőt.

— A Gellérthegy tetején állott a "Csittadella", amelyet most Citadellának neveznek. Az erődítmény helyén akkor

a Csillagda, Égvizsga, Egésztorony volt.

A csillagvizsgálót 1815-ben építették és 1849-ben, a város ostroma idején semmisült meg egésztorony, amelynek maradványai még ma is láthatók.

A csillagásztorony árbocán 8 méter átmérőjű, piros-fehér színre festett, kosárgömb föggött.

délben 12 órakor ezt a gömböt leeresztették, ez egyben a hajó indulási ideje volt, lent, a Dunaparton megszólalt a hajócsengő és a jármű elindult. A magyar hajózásban ez idő óta hagyomány, hogy délben 12 órakor indul a mohácsi hajó.

Tolvajnegyed és pesti jóshivara

— Pestre átjutva egy dereglyén, a Belvárosba értünk. A "várost" a mai Tolbuehin (Vámház) körút, Múzeum körút, Somogyi Béla út és Deák Ferenc ucca határolja. Ez megfelel a középkori úgynevezett városfalvonalnak és

ennek maradványai itt-ott nyomokban még ma is fellelhetők.

A Deák Ferenc uccától északra te-

rült el az Újváros, vagy Leopoldváros. A mai Tőzsde helyén állott az Újépület.

Nájszék, a pattantyúsok: a tűzérdek laktanyája.

A Dunaparton a mai Parlament helyén volt a Felső-fásiac, a komáromi hajósok kikötője. Ezen túl már nincsen lakott terület.

A mai Podmaniczky ucca helyén volt a világvége, városvége, a Bányalegelő.

Közelben a züllött alja nép tanyáztott.

itt volt a tolvajnegyed.

A mai Lehel téren akkor a váci temető terült el. Innen kezdve egészen Újpestig homokpusztaság terült el. A Rákos patakig elterülő részt Angyalöldnek hívták már akkor is, azon túl húzódo részt Ördögmezőnek neveztek. A mai Operaház környékén szibárus piac volt, a mai mulatónegyed, a Nagymező ucca közelében terült el

a magyar "jóshivara".

a prostituáltak és bűnözők fertálya. — A mai Nagyatádi Szabó, azelőtt Kertész uccában volt a Kertész-fertály, a "hortulánik", a kertészek működéik itt, egészen a 90-es évekig hatalmas káposztásföldek terültek el. A jó kertészek a szemetet a mai Nyugati pályaudvarig vitték ki, az indóház helyén akkor

hatalmas szeméthegy öktelenkedett.

Józsefváros, a mesteremberek tanyája

A Belvárostól kifelé haladva terült el a József előváros, a mesteremberek fertálya.

A mai Népszínház ucca helyén nagy volt a zsvaj, lárma, kocsizörgés.

Ez az ucca a Sörtvés-marhakereskedők szállása volt. Itt volt a híres céhük is. Ide bordták a "gyesznókat" a zsiroskereskedők. Közelben volt a Bérkocsis céh, a mai Bérkocsis uccában. Pár lépéssel odébb a nagyfuvarosok céhe ütött szállást.

a mai Nagyfuvaros uccában. Itt laktak a távolsági fuvarosok, akik 24 lótol vont szekereikkel Zürichig, Lübeckig elfuvaroztak, sokan "nagysekeresek"-nek hívták őket. Közelben laktak a patkolókovácsok és a kiefuvarosok, akik a helyi szállítást bonyolították le. A mai Körút környékén, a Salétrom uccában a salétromfőzők céhe állott. A Szent Rókus és Szent Rozália ispo-tálytól (Rókus-kórház) kifelé, a Duna irányában

széles, nagy út nyílt, a serfőző-mesterek uccája.

A mai Rökk Szilárd ucca egyik része és a mai József, Ferenc körút helyén állott ez a széles út, amely a Dunáig, vagyis az Alsó-fásiacig és a Tutajkikötőig vezetett. A Tutajkikötőbe vonták be a molnárok, körülbelül kétszázán voltak, vízimalmukat télvíz idején. Híres ucca volt a Tömő utca, itt dolgoztak a hajótömők.

ebben a fertályban lakott akkoriban Tánics Mihály.

A mai Kálvária tér helyén hatalmas domb állott. A Mátyás tér és a Koszorú ucca sarkán állott a híres Dülö-úti kereszt — ma "Pléh-Krisztus"-nak nevezik —, innen kezdve ki egészen Kőbányáig, az Öreghegyig szőlőföldek terültek el. Egészen a hetvenes évekig művelték itt a szőlőt, de akkor a floxera elpusztította. Kőbányán a sörgyárak helyén borospincék voltak. Ez a városrész akkor lengyelnegyed volt, itt laktak a téglavetők, égezőmesterek és állványozók, a "krisztárik".

A Ferencváros és ősi lakosai

— A Ferenc előváros teljesen különbözött az iparoslaktá József elővárostól.

A Ferencvárosban teljes, majeros népség lakott.

a milchmayerek, a "milimdrik", ahogy környelven hívták őket. Az óriáskertek közepén kis házakban élnek a tejesemberek családjukkal. Itt van a Szent Vendel céh, ebben tömörültek a marhát tartó gazdák.

— A Belváros zezugos sikátorai- val a középkort idézte az ember elé. A Belváros egyik nevezetes uccája a Magyar ucca, itt voltak a magyar mesterek céhei: a szűrszabók, posztócsapók és magyar csizmadiák közelben laktak. Né- hány lépéssel odébb van a rác-fertály, a Szerb uccától a királyi sóházig, ez az épület a mai vásár-csarnok helyén állott. A Belvárosban sok az egyemeletes épület, ekkor már felfelé kezdenek építkezni. A Belváros legszebb része a 30-as évek óta a vámháztól az

Ekkor tényleg az *Adunator* és a mai Petőfi tértől a Mária Valéria ucca helyén egészen az Akadémiáig, a *Feldunator*.

Szellemi negyed a Belvárosban

— A város szellemi életének központja a *Barátok (Ferenciek) tere*, itt van az egyetemi könyvtár, vele szemben a Kúria, itt vannak közelben az összes szerkesztőségek, a *Honderű, Hölgyfutár, Divalap, Athenaeum*. Középen rengeteg kávéház, Kiemelkedő épület a toronyos városháza, amelynek tornán gyakran megjelent a tűzör, megfújta réztrombitáját és veres zászlóval integetett. Középen gyönyörű barokk paloták, köztük a *Piarista épület, ide járt egy évig Petőfi, tovább az invalidusok, az agg katonák háza, 1718-ban épült és a spanyol háború rokkantjait és betegeit ápolták itt.*

A *Károly-kaszárnya a Gránátos uccában, ez az épület ma a városháza.*

Középen vannak az írők kedvenc találkozóhelyei: a *„Komló”* és a *„Zenélő óra”*, az *Urak utcajában* (ma Petőfi Sándor ucca) a *Pilvax*, amely 1844-től kezdve *Fillinger József* győri kávé tulajdona volt, miután megvette *Karl Pillvax*-tól, az oberdöblingi tanító fiától. Irodalmárok találkozó helye a *„Kávéforrás”, a Petőfi Sándor ucca és Párisi ucca sarkán pedig a „Depscher tejszék”, a „Két gróf”* a *Csiga uccában, az „Aranyas”* a mai *Semmelweis ucca és Kossuth Lajos ucca sarkán, a volt országos kaszinó helyén, továbbá a „Török császár kávéház”.*

ide járnak azok a férfiak, akiket „kommuniztikáról” való csevegésük miatt kiverték a *Pilvaxból*.

A *Ferenc előváros* nevezetes épülete az *„Eszti” bakák kaszárnyája, az Esterházy-bakák lakotánya, a mai Szent László-laktanya az Üllői úton.*

Híres középületek

— A *Belvárosban van a leghíresebb pesti szálloda: a Hotel de l'Europe, szemben a Lánchíddal. Itt volt Deák Ferenc igazságügy-minisztériuma és Széchenyi István közlekedésügyi minisztériuma, amikor megalakult az első független magyar kormány. Itt volt a világháború előtti főkapitányság. Nevezetes szállodák: „Hét választó fejedelem”, a *Váci ucca 9-ben, „Fehérhajó”, a Fehérhajó uccában, „Magyar Király”, a Dorottya uccában.**

— Középen van a vigságot kedvelők kedvenc helye, a *Vigada, Táncolda, Ugorda, Vigadó, Redu*, ahány ember, annyiféle néven említi. *Farsang idején*

gyertya- és olajlámpától világos termekben ropják a pártás hajadonok az atillás, csizmás uracsokkal a „lassút”; a „körmagyart”; „magánmagyart”; a polkát, keringőt és a francia négyest.

Nagy történelmi esemény fűződik a *Vigadóhoz: itt tartotta első ülését a független magyar kormány. Aztán elkövetkezett egy kis ború is a szabadságharc és az ostrom. Hentzi a vár ostromakor rommálvotta a *Vigadó épületét...**

— Szabadnapon hová rándult ki a pesti polgár? Híres kirándulóhely a *Városerdő* vagy *Batthyány-keret*, a mai *Városliget*, amelynek akkor még két tava volt, itt van a *Páva-sziget*, amelyre parányi lánchíd vagy dróthíd vezetett, a pici szigeten pici kávéház csábította a kirándulókat. Azóta a kis tavat is betömték, eltűnt a bájos kis épület is. Az *Iparcsarnok* helyén volt a tűzijátékok tere.

középen a *vurstli-práter*, amely abban különbözött a bécsi

„Nobel-práter”-től, hogy ide magukkal hozták az emberek a harapnivalót, a hurkát. A budai részen a legkedveltebb kirándulóhely a *Zugligeret, a Laszlovszky-major*.

Idő ruccantak ki a budai polgárok „egy kis epres tételre”.

Sokan látogatták a *Szép Juhásznét*, a páloskolostor romjából emelt vendéglőt. A *Disznófó* alatt volt az „Istenszom”-nyaraló.

Idő járt ki *Kossuth Lajos* nővérel és édesanyjával pihenni.

Itt fogták el és innen vitték a budai vár börtönébe.

Szabadság napja régen

A budaiak kedvelt találkozóhelye volt a *Városmajor, a Leopold-mező (Lipótmező)*. A *Városmajort* II. *József császár* óta nagyon kedvelték az emberek, de különösen a fiatalok. *Szent Jakab* napján a céhi fiatalok szabadnapot kaptak, ősi szokás szerint

az inasok és legények zászlók alatt ide vonultak megünnepelni a szabadság napját, a mai május elsejét, mert erre a napra esett *Jakab napja*.

Omnibusz,

egysínű lövönat és társai

Milyen volt a közlekedés a száz év előtti Pest-Budán?

— *Pozsonytól Pestig és le az Adunáig már jártak hajók, a bécsi forradalom híre is a pozsonyi hajóval érkezett Topolánszky Ádám révén jutott el a Pilvaxba. 1846-ban már vasút kötötte össze Pestet Váccal, a második vonal is hamar megépült, ez a vonal Rákospalotánál kanyarodott el és Szolnokig vitte az utasokat. *Kőbányáról egysínű lövönat járt egészen a mai Baross uccáig. A 15 kocsiából álló fűgővasúti szerelvényre sokan felkapaszkodtak és úgy utaztak. 1846-ban már omnibusz járt Pesten. *Kratochwill János* kávé megindította az omnibuszjáratot a *Vigadó*-tól az *Angliai király uccán keresztül a polgári lövöldéig (a Vörösmarty* tértől a *Király uccán át a Lövölde* térig), onnan tovább a *Köröndig*, amely már akkoriban is állott.**

Lulázás a Duna jegén

— A fuvarosok komfortáblon, kényelmes kocsin szállították vendégeiket a zezugos belvárosi uccákra. A veressipkás, borkötényes targoncások a téherfuvar bonyolították le, ők lettek később a hordárok, utódaik közül ma is éldegél egy-kettő. De már feltűntek a divatos angol kétkerekű cab-ok és tilburyk. A *Dunán a dereglyések voltak az urak. Az egyetlen pest-budai közös céh,*

a *dereglyés céh* tagjai szállították az utasokat egyik oldalról a másikra

egy *krajcárért*, vagyis két garasért. Tölen, amikor a hajóhidat föl-szedték, a befagyott Duna jegén életveszélyes kaland volt az átgyaloglás, de a derék dereglyések ekkor sem hagyták abba a munkát.

„*Atulázták*” egyik oldalról az utasokat a másikra,

hat méter széles dereglyékkel. Hogyan „*lulázták*”? A markos legények nekilódították a dereglyét a

Jégnek jobbra-balra inogtatták a csónakot, amely így feltörte a jeget és ha nehezen is, de azért mégis száraz lábbal át lehetett evickélni a túlódalra. *Ez a munka veszélyesebb és nehezebb volt, kétszeres árat kellett fizetniük az utasoknak.*

A szegények barátja

— A szabadságharc előtti években nevezetes személy volt *Pesten Boráros János*, Pest város követe a pozsonyi országgyűlésen. Egy pozsonyi sebész-borbélymester fia volt, akiről később elneveztek az *Alsófapiacot*, meg is érdemelte.

Ez a talpig demokrata férfi törte meg a mészáros céh kemény ellenállását a húsfélék kieszinybeni árusításával kapcsolatban.

Akkoriban minden mészárosmesternek saját udvarán volt a mészárszéke, valamennyi gazdag volt és csak nagyban dolgozott, nem *bibeldött a krajcáros kiszolgálással, a szegényebb népréteg élelmézésével. Ha valaki kis adag húsfélélet akart, a mészárosok nem szolgálták ki, többen belekontárkodtak a mesterébe, de rajtvesztettek, mert a húsfélékkel való munka mészárosokat illetett meg és kemény büntetést szabtak ki a kontárookra. Boráros Jánosnak*

sikerült kiverekednie a hentes

1849 októberében

IRTA: HEINRICH HEINE

Elültek a hídgezek,
De rabláncban maradtak mind a népek,
S Germánia, e nagy gyerek
Megint örvend karácsony ünnepének.

Családi tűzről szól a lant,
Ki többre vágyik, el van veszteve —
Tétován repül a békegalamb,
De fészket nem rak ő a házeresre.

Holdfényben alszik völgy, folyó,
Szeltöcske száll rá legyezőnek —
Csak néha füttyen — tán golyót —
Talan egy jóbarát, akit lelőnek.

Fegyverben állott a merész,
S kemény mosollyal halt, a boldog, —
Horatiusban volt csak annyi ésa,
Amiért jó korán kerekét oldott.

Es felmerül a Liszt, a Franz,
Nem felszék hullafelhéren:
Nem ölte meg őt a kozák, a labane
A vérborított magyar esataterén.

Kihűnyt a tűz, a vérpatak
Szétfolyt, és elhullt a szabadság;
De sértetlen Ferenc lovag,
Es kardját jó szolgái felakasztják.

S míg lesnek rá az unokák:
Kérdjät marokra kapván
Füllet majd nekik, sok esodát:
„Itt álltam én és így pörgött a szabályam!”

Ha e szót hallom: „Magyarország”,
Szűk lesz a német ruha rajtam,
Távol kiűrtök az induló ropogják
S gyászindulók komor zenéje harsan.

Emlékeim közt fölívall
A viadal, mely rég elzúgott —
A régi-régi esatadal,
Miként pusztultak el a Nibelungok.

Mert a magyarok sorsa egy velük,
Öket idézi ez a régi ének,

céh felállítását, ettől kezdve már lehetett egy krajcárért aza-lonnát és kolbaszt kapni Pesten.

Boráros János állította fel a *dologházat* vagy *fenyítőhelyet is. Az éhező tolvajt itt munkára fogták. A dologház a mai Vas ucca és Rákóczi út helyén állott és tízegynéhány évvel ezelőtt bontották le. *Boráros sokat tett a magyar nyelvű iskolák felállítására terén is, az ő közbelépésére szűntek meg a német nyelvű iskolák.**

Buda már évszázadokkal ezelőtt fürdőváros volt. Híres volt Budán a *Kaiser-család* tulajdonában levő fürdő, amely később a *Császár-fürdő* nevet kapta. Középen volt a *Laugerbad, Lúgosfürdő, Lugasfürdő, a mai Lukácsfürdő, a Fő uccában a Könyg-fürdő, a későbbi Király-fürdő. A Tabánban a Rácfürdő, a Dunaparton pedig a régi török fürdő: a Jézil-derik-üldzse, a „zöld oszlop fürdője”, amelyet a rákok forrónak, „rudas”-nak neveztek, innen a mai *Rudasfürdő* elnevezés. A *Gellérthegy* déli oldalán a *Sárosfürdő* állott, a pocsolyát fabódék vették körül, ma itt áll a *Gellértfürdő*. A *Gellérthegy* oldalát akkor züllött, bűnöző nép-ség lepte el, prostituáltak, tolvajok, gyilkosok laktak itt. A *Gellérthegy* aljában, szemben a mai hajóállomással, ahol a villamos kanyarodik, lakott a *budai kóhé*, míg pesti kollégája a *Gubacs-dűlőben, a Ferenccs előváros* külső részén vett házat. *Vig István**

Talan csak másként szól nevük
De ők ezek a „dallás vitézek.”

Es végzetük is ugyanaz,
Akármilyen büszkén leng a zászló,
Elhull a hős és győz a gaz,
Az önkényúr, az embervérben gázló.

Mert most a medve és a sas
Kötött gonosz szövetség-ekelt,
Elbuksz, magyar — és nem vigassz
Hogy nekünk még mélyebbre kellő esnünk.

Mert ládd: szelíd dögök azok,
Aklínek most nyakadra lép a lába,
De minket rontá kuvaszok,
Görények a disznók vertek rabjába.

Hogy zúg az átkozott sereg
Nyínak, bőfögnek és szűkölnek —
De esitt öreg költő, beteg
Vagy es hallgatni lenne bölcsesé.

Fordította: FALUDY GYÖRGY

Tyichonov: PETŐFIRŐL

Petőfi Sándor nevét fiatalkorom óta ismerem. A világtörténelem mindenkor érdekelt, ezért mohón faltam a 19. század európai íróinak minden elérhető könyvét. És ott, a 48-as forradalom nemzeti harcának hősei között bukkantam néhány adatra *Petőfiről*, a költőről és katonáról. Már akkor megragadott üstököszerű élete és romantikus hősi halála a esataterén. De bármennyire is szerettem volna, nem tudtam hozzájutni olyan könyvekhez, melyekből közelebb ismerkedhettem volna meg *Petőfivel*.

Teltek-multak az évek. Mire 1939-ben, *Petőfi* halálának 90. évfordulójára egy *Petőfi-antológiát* kezdtem fordítani, már ismertem a jeles költő életét és műveit. Néhány versét és dalát magyarul olvastattam fel magamnak és lenyűgözött a gazdag skálájú hangja, forradalmi heve, a verseiben rejlő igazság és mélységes értelem, amely annyira sajtálja *Petőfi*nek.

Csodálattal láttam azt is, mily sokat alkotott aránylag rövid életében. Ebben a mi *Lermontovunkra* emlékeztet, *Petőfi* és *Lermontov* a vers formájában és a zsarnokság elleni harcot hirdető erőteljességükben is rokonok...

Gerő Ernő:

Nemzetgazdaságunk szerkezeti változásai és jövője

A hídverő miniszter ebben az előadásában a tőle megszokott tárgyilagossággal és tudással mutatja meg eddig elért eredményeinket és a jövő feladatait.

Idézetek az előadásból:

„...hazánk nem a kapitalista úton halad többé, mert átlépte a rubikont a polgári és népi demokrácia között.”

„...a fejlődés útján nincs megállás és népi demokráciánk tovább fog fejlődni, teljesebbé, egyöntetűbbé fog válni a dolgozó osztályok szövetségének megszilárdulásával és szorosabbá válásával.”

Ara 1.50 Ft

Kapható lapbizományosoknál és SZIKRA könyvkereskedésekben

PANNONIA

Báránbőrnemesítő és Kereskedelmi Rt

Újpest, Váci út 44/46

Influenzánál éghyomorra
Ferenc József
keserűvizet